## Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden lautakunnan lausunto § 49

Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden lautakunta merkitsee ikääntyneiden palveluiden talouskatsauksen 1–8/2026 tiedoksi.

Samalla lautakunta toteaa, että ikääntyneiden palveluiden tilikauden ennustetaan ylittävän talousarvion noin 5,4 miljoonalla eurolla. Lautakunta pitää edelleen tärkeänä, että ikääntyneiden tarvitsemat palvelut ja erityisesti ympärivuorokautisen palveluasumisen riittävä kapasiteetti pystytään turvaamaan kasvavasta palvelutarpeesta huolimatta. Lautakunta kiinnittää erityistä huomiota kotihoidon ja kotona asumista tukevien palveluiden henkilöstökustannusten 13,6 prosentin kasvuun edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Lautakunta pitää välttämättömänä selvittää, miten toteutuneen asiakastyön määrä on kehittynyt suhteessa henkilöstökustannusten kasvuun.

Lautakunta suhtautuu kriittisesti kotihoidon työn organisointiin ja toiminnan tehokkuuden nykytilaan. Tarkastuslautakunta on vuoden 2025 arviointikertomuksessaan kiinnittänyt huomiota kotihoidon heikkoon tehokkuuteen valtakunnallisessa vertailussa. THL tietojen mukaan vuonna 2025 Satakunnan kotihoidon lähihoitajien työajasta 54 prosenttia oli asiakasaikaa, kun tavoitteeksi oli asetettu 60 prosenttia. Lautakunta edellyttää selvitystä siitä, miten asiakasajan osuus on kehittynyt kuluvana vuonna ja millaisilla konkreettisilla toimenpiteillä toimintaa on tehostettu.

Lautakunta pitää erityisen tärkeänä kotihoidon työn organisoinnin ja logistiikan kriittistä tarkastelua. Kentältä saadun palautteen perusteella asiakaskäyntien välisiin siirtymiin kuluu huomattavasti työaikaa ja työjärjestelyissä esiintyy epätarkoituksenmukaisuutta. Työvuorojen, asiakaskäyntien ja ajoreittien suunnittelua sekä eri yksiköiden toimintatapaeroja tulee arvioida perusteellisesti. Tarkastelussa tulee huomioida myös välillinen asiakastyö, joka ei välttämättä näy välittömän asiakastyön mittareissa. Samalla tulee selvittää sairauspoissaolojen kehitys ja työn organisoinnin vaikutukset henkilöstön kuormittumiseen. Tavoitteena tulee olla välittömän asiakastyön osuuden merkittävä kasvattaminen ilman henkilöstön työkuormituksen lisäämistä.

Talouskatsauksessa mainitaan yhteistoimintaprosessin viivästymisestä aiheutuneet ylimääräiset henkilöstökustannukset. Lautakunta edellyttää tarkempaa selvitystä näiden kustannusten muodostumisesta, suuruudesta ja mahdollisista jatkuvista vaikutuksista. Lisäksi lautakunta kiinnittää huomiota keskitetyn resurssiyksikön käynnistymisvaikeuksiin ja hälytyskorvausten kasvuun. Sijaisjärjestelyjen tulee olla tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita. Lautakunta pitää tärkeänä selvittää, hyödynnetäänkö sijaisjärjestelyissä ensisijaisesti sellaisia käytettävissä olevia työntekijöitä, joiden käyttö ei aiheuta tarpeettomia ylityö- tai hälytyskorvauksia. Tarkastelussa tulee huomioida työehtosopimusten ja työaikalainsäädännön vaatimukset sekä sijaisjärjestelyjen

kokonaiskustannukset. Lautakunta edellyttää myös selvitystä resurssiyksikön toteutuneista taloudellisista vaikutuksista ja sijaisjärjestelyjen toimivuudesta.

Lautakunta korostaa, että ikääntyneiden palveluiden talouden tasapainottaminen tulee toteuttaa ensisijaisesti toimintatapoja, työn organisointia ja henkilöstöresurssien käyttöä kehittämällä. Palveluiden laatua ja saatavuutta ei tule heikentää eikä henkilöstön kuormitusta lisätä.

Lautakunta edellyttää, että kotihoidon toiminnan tehokkuudesta, asiakasajan osuuden kehityksestä, työn organisoinnin ongelmista ja niiden korjaamiseksi toteutetuista toimenpiteistä sekä edellä mainituista kustannusten kasvun syistä toimitetaan tarkempi selvitys lautakunnalle.